

ROZDZIAŁ I.

TEORETYCZNE ASPEKTY ANALIZY FINANSOWEJ PRZEDSIĘBIORSTWA

1.1. Istota i cel analizy finansowej

Działalność gospodarcza przedsiębiorstw wymaga wieloaspektowych, służących różnym celom, ocen. Wśród nich istotną rolę odgrywają oceny odnoszące się do całości przedsiębiorstwa, które bazują na syntetycznych, wartościowych pomiarach jego zasobów majątkowych i finansowych oraz badaniu procesów i wyników. Formułowaniem tak rozumianych ocen zajmuje się właśnie analiza finansowa¹.

Analiza jest metodą poznania obiektów i zjawisk złożonych przez ich podział na elementy proste i zbadanie powiązań między tymi elementami, szczególnie zależności przyczynowo-skutkowych². Należy podkreślić, że analiza powinna pozwolić z jednej strony na ustalenie, czy dotychczasowa działalność dała zamierzone efekty (analiza *ex post*), z drugiej zaś na określenie kierunków i sposobów doskonalenia dalszej działalności (analiza *ex ante*)³.

Analizę finansową można zdefiniować jako część analizy ekonomicznej, która zajmuje się oceną efektywności działalności przedsiębiorstwa oraz jego sytuacją majątkową i finansową⁴. Analiza finansowa zajmuje się przede wszystkim wielkościami ekonomicznymi w ujęciu pieniężnym, a w tym: stanem finansowym przedsiębiorstwa w określonym momencie (ujęcie statyczne) oraz wynikami finansowymi przedsiębiorstwa ustalonymi narastająco za pewien okres (ujęcie dynamiczne)⁵.

¹ A. Pogorzelski, *Procedury analizy finansowej*, [w:] J. Żurek (red.), *Przedsiębiorstwo. Zasady działania, funkcjonowanie, rozwój*, Fundacja Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2007, s. 298.

² M. Sierpińska, T. Jachna, *Ocena przedsiębiorstwa według standardów światowych*, PWN, Warszawa 2006, s. 9.

³ L. Bednarski, *Analiza finansowa w przedsiębiorstwie*, PWE, Warszawa 2006, s. 7.

⁴ W. Gabrusewicz, *Podstawy analizy finansowej*, PWE, Warszawa 2005, s. 18-19.

⁵ T. Waśniewski, W. Skoczylas, *Teoria i praktyka analizy finansowej w przedsiębiorstwie*, Fundacja Rozwoju Rachunkowości w Polsce, Warszawa 2004, s. 5.

Zaprezentowane ujęcie istoty analizy finansowej, jak się wydaje, jest z jednej strony zgodne z wewnętrznymi potrzebami współczesnego przedsiębiorstwa, a z drugiej - odpowiada potrzebom odbiorców zewnętrznych, w tym głównie akcjonariuszy, udziałowców, dostawców, banków itp. Wynika ono także z aktualnego stanu wiedzy o istocie i funkcjonowaniu przedsiębiorstwa. Wiedzę tę charakteryzuje przede wszystkim to, że w gospodarce rynkowej⁶:

- nie można przedsiębiorstwa traktować wyłącznie jako jednostki wykonawczej; należy je traktować jako podmiot samodzielny, realizujący swoje cele i posiadający szeroki zakres funkcji,
- przedsiębiorstwo nie jest nastawione wyłącznie na przetrwanie; większość przedsiębiorstw jest nastawiona na rozwój,
- nie można traktować przedsiębiorstwa jako systemu zamkniętego, lecz jako obiekt badań w kategoriach systemu otwartego, ściśle powiązanego z otoczeniem.

Należy podkreślić, że poprawna analiza finansowa, która może być podstawą racjonalnego zarządzania powinna charakteryzować się⁷:

- kompleksowością ujęcia problematyki,
- konkretnością dokonanych ustaleń,
- komunikatywnością prezentacji wyników analizy finansowej i wniosków z niej płynących,
- obiektywnością oceny osiągniętych rezultatów oraz kształtujących je czynników.

Ogólnym *celem analizy finansowej* jest syntetyczne określenie stanu finansowego, weryfikowanie decyzji rozwojowych, poszukiwanie rezerw efektywnościowych. Oceny analityczne mogą odnosić się do każdego przejawu finansowej działalności przedsiębiorstwa (np. wyjaśnienie przyczyn pogorszenia płynności, spadku wyniku, wysokiej dynamiki kosztów).

...

⁶ W. Gabrusewicz, *Podstawy analizy finansowej...*, op. cit., s. 19.

⁷ B. Micherda (red.), *Współczesna analiza finansowa*, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 2004, s. 33-34.